

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1 (Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto direktoriaus 2006 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. VAS-16 redakcija)

1-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ“

(Žin., 2004, Nr. 20-616; 2006, Nr. 143-5448)

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti metinės finansinės atskaitomybės sudarymo tvarką ir reikalavimus, pagal kuriuos sudarytą finansinę atskaitomybę būtų galima palyginti su tos pačios įmonės ankstesnių laikotarpių finansine atskaitomybe ir su kitų įmonių finansine atskaitomybe.

2. Standartas taikomas sudarant ir pateikiant metinę finansinę atskaitomybę pagal Verslo apskaitos standartus.

3. Šis standartas nustato finansinės atskaitomybės pateikimo tvarką, sudėtį ir bendruosius ataskaitų turinio reikalavimus. Finansinių ataskaitų sudarymas, ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių pripažinimas, įvertinimas ir atskleidimas nagrinėjami kituose Verslo apskaitos standartuose.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Aiškinamasis raštas – finansinė ataskaita, kurioje paaiškinamos kitose finansinėse ataskaitose nurodytos sumos, taip pat atskleidžiama jose nepateikta papildoma reikšminga informacija.

Apskaitos politika – apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, skirti įmonės apskaitai tvarkyti ir finansinei atskaitomybei sudaryti.

Ataskaitinis laikotarpis – laikotarpis, kurio finansinė atskaitomybė yra rengiama.

Balansas – finansinė ataskaita, kurioje parodomas visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

Balanso data – paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena.

Finansinės atskaitomybės sudarymo data – data, kai įmonės vadovas pasirašo parengtas finansines ataskaitas ir jos užregistruojamos įmonės dokumentų registre, jei registravimą numato įmonės vidaus tvarkos dokumentai arba teisės aktai.

Finansinės atskaitomybės patvirtinimo data – data, kai savininkai patvirtina įmonės finansinę atskaitomybę.

Įmonė – pelno siekiantis ūkio subjektas.

Metinė finansinė atskaitomybė – finansinė atskaitomybė, parengta apibendrinus įmonės finansinių metų duomenis.

Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje pateikiama informacija apie nuosavo kapitalo pasikeitimus per ataskaitinį laikotarpį.

Pelno (nuostolių) ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos visos per ataskaitinį laikotarpį įmonės uždirbtos pajamos, patirtos sąnaudos ir gauti veiklos rezultatai.

Pinigų srautų ataskaita – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos įmonės ataskaitinio laikotarpio pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukos ir išmokos.

III. FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS TIKSLAS

4. Finansinės atskaitomybės tikslas – patenkinti informacijos vartotojų poreikius gauti teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

5. Finansinėje atskaitomybėje pateikiama informacija apie:

- 5.1. turtą;
- 5.2. nuosavą kapitalą;
- 5.3. įsipareigojimus;
- 5.4. pajamas ir sąnaudas;
- 5.5. pinigų srautus.

IV. FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SUDĖTIS

6. Pilną finansinę atskaitomybę sudaro:

- 6.1. pilnas balansas;
- 6.2. pilna pelno (nuostolių) ataskaita;
- 6.3. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
- 6.4. pinigų srautų ataskaita;
- 6.5. pilnas aiškinamasis raštas.

7. Trumpą finansinę atskaitomybę sudaro:

- 7.1. trumpas balansas;
- 7.2. trumpa pelno (nuostolių) ataskaita;
- 7.3. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
- 7.4. trumpas aiškinamasis raštas.

8. Įmonės, atsižvelgdamos į rodiklių dydžius, nurodytus Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme (Žin., 2001, Nr. 99-3516), turi pasirinkti finansinių ataskaitų formas, kurios pateikiamos Verslo apskaitos standartų prieduose.

V. FINANSINIŲ ATASKAITŲ ELEMENTAI

9. Įmonėse vykdomos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai pagal jų ekonominę prasmę grupuojami į stambias grupes, kurios vadinamos finansinių ataskaitų elementais. Finansinių ataskaitų elementai naudojami įmonės finansinei būklei ir veiklos rezultatams įvertinti:

9.1. balanse pateikiami elementai – turtas, įsipareigojimai ir nuosavas kapitalas – apibūdina įmonės finansinę būklę;

9.2. pelno (nuostolių) ataskaitoje pateikiami elementai – pajamos ir sąnaudos – naudojami veiklos rezultatams įvertinti.

10. Turtas – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias valdo, naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja įmonė, ir jas naudodama tikisi gauti ekonominės naudos:

10.1. Turtas, naudojamas paslaugoms teikti arba prekėms, kurias pardavus tikimasi gauti pinigų daugiau negu buvo išleista, gaminti. Turtas gali teikti ekonominės naudos ne tik jį parduodant, bet ir keičiant jį į kitą turtą, perleidžiant įsipareigojimams padengti.

10.2. Turtas gali neturėti fizinės formos (pavyzdžiui, patentai ir autorių teisės taip pat yra

turtas, jei jis yra įmonės nuosavybė ir iš jo tikimasi gauti ekonominės naudos). Ekonominės naudos gavimas ne visada siejamas su nuosavybės teise. Įmonė gali turėti ekonominės naudos ir iš turto, kuris nėra jos nuosavybė, tačiau ji gauna to turto teikiamą naudą.

10.3. Turtas apskaitoje paprastai pripažįstamas tada, kai patiriamos išlaidos jam įsigyti. Tačiau būna atvejų, kai turtas pripažįstamas nepatyrus išlaidų (pavyzdžiui, nemokamai gautas turtas, vyriausybės dotacijų forma gautas turtas ir pan.). Turto apskaitos reikalavimus nustato 13-asis verslo apskaitos standartas „Nematerialusis turtas“, 12-asis verslo apskaitos standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“, 18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“ ir kiti Verslo apskaitos standartai.

11. Įsipareigojimai – prievolės, atsirandančios dėl atliktų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, už kuriuos ūkio subjektas privalės ateityje atsiskaityti turtu ir kurių dydį galima objektyviai nustatyti:

11.1. Paprastai įsipareigojimai įforminami sutartimi (pavyzdžiui, pagal darbo sutartis mokėtini atlyginimai darbuotojams, už gautas prekes ir paslaugas pagal tiekimo ar paslaugų sutartis mokėtinos sumos).

11.2. Įsipareigojimai gali būti esamieji ir būsimieji. Apskaitoje paprastai registruojami esamieji įsipareigojimai, kai įmonė įsipareigoja sumokėti už jau gautą turtą arba sudaro neatšaukiamą susitarimą įsigyti turtą. Įmonės vadovybės sprendimai pirkti turtą ateityje yra būsimieji įsipareigojimai, kurie balanse nerodomi. Esamieji įsipareigojimai gali būti vykdomi sumokant pinigus, perleidžiant turtą, suteikiant paslaugas, pakeičiant kitais įsipareigojimais, perkeliant įsipareigojimus į nuosavą kapitalą. Kai kuriais atvejais įsipareigojimai gali pasibaigti, nors nėra įvykdyti (pavyzdžiui, kai jų neįmanoma įvykdyti, šalių susitarimu, kai skolininkas yra likviduojamas).

11.3. Kai kurie įsipareigojimai gali būti nustatomi skaičiavimo būdu, naudojant tam tikrus įvertinimus. Tokie įsipareigojimai vadinami atidėjiniais (pavyzdžiui, atidėjiniai garantiniam remontui, atidėjiniai pensijų įsipareigojimams ir pan.).

12. Nuosavas kapitalas – įmonės turto dalis, likusi iš viso turto atėmus įsipareigojimus. Nuosavo kapitalo apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

13. Svarbiausias įmonės veiklos rezultatų įvertinimo rodiklis yra pelnas. Jis dažniausiai yra kitų veiklos rodiklių apskaičiavimo pagrindas. Pagrindiniai pelno apskaičiavimo elementai yra pajamos ir sąnaudos:

13.1. Pajamos – ekonominės naudos padidėjimas, pasireiškiantis turto arba jo vertės padidėjimu arba įsipareigojimų sumažėjimu per ataskaitinį laikotarpį, dėl kurio padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.

13.2. Sąnaudos – ekonominės naudos sumažėjimas, pasireiškiantis turto arba jo vertės sumažėjimu ar įsipareigojimų prisiėmimu per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.

13.3. Pajamos ir sąnaudos pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomos įvairiai. Tai priklauso nuo įmonės veiklos pobūdžio. Verslo apskaitos standartuose įmonės įprastinės veiklos pajamų ir sąnaudų straipsniai yra atskirti nuo ypatingųjų straipsnių. Ką priskirti įprastinei veiklai, sprendžia pati įmonė. Pavyzdinis pajamų ir sąnaudų grupavimas yra pateiktas 3-iajame verslo apskaitos standarte „Pelno (nuostolių) ataskaita“.

14. Pajamų apibrėžimas apibūdina pajamas, gaunamas iš įmonės įprastinės veiklos, ir pagautę. Įprastinės veiklos pajamos paprastai skirstomos į pardavimo, kitos veiklos, finansinės veiklos, investicinės veiklos pajamas:

14.1. Pardavimo pajamų pripažinimo tvarką nustato 10-asis verslo apskaitos standartas „Pardavimo pajamos“.

14.2. Pajamų priskyrimą kitos, finansinės arba investicinės veiklos pajamoms nustato 3-iasis verslo apskaitos standartas „Pelno (nuostolių) ataskaita“. Kitos, finansinės ir investicinės veiklos pajamos pripažįstamos tą laikotarpį, kada jos uždirbamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą.

15. Sąnaudų apibrėžimas apibūdina įprastinės veiklos sąnaudas ir netekimus. Įprastinės veiklos sąnaudoms priskiriama pardavimo savikaina, veiklos, kitos veiklos, finansinės veiklos, investicinės veiklos ir pelno mokesčio sąnaudos:

15.1. Pardavimo savikainos ir veiklos sąnaudų pripažinimo tvarką nustato 11-asis verslo apskaitos standartas „Pardavimo savikaina ir veiklos sąnaudos“.

15.2. Sąnaudų priskyrimą kitos, finansinės arba investicinės veiklos sąnaudoms nustato 3-iasis verslo apskaitos standartas „Pelno (nuostolių) ataskaita“. Kitos, finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos pripažįstamos tą laikotarpį, kada jos patiriamos, neatsižvelgiant į pinigų išmokėjimą.

15.3. Pelno mokesčio sąnaudų rodiklis apskaičiuojamas remiantis kaupimo principu.

VI. FINANSINIŲ ATASKAITŲ ELEMENTŲ ĮVERTINIMAS

16. Įvertinimas – vertės, kuria finansinių ataskaitų elementai pateikiami finansinėje atskaitomybėje, nustatymo procesas. Finansinių ataskaitų elementai gali būti įvertinami tokiais įvertinimo būdais:

16.1. Įsigijimo savikaina, kai turtas įvertinamas įsigijimo metu sumokėto atlygio tikrąja verte, o įsipareigojimai – gautina arba mokėtina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma, kurią numatoma gauti ar sumokėti esant normalioms verslo sąlygoms.

16.2. Tikrąja verte, kai turtas ar įsipareigojimas įvertinami suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti (parduoti) turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą. Turto ar įsipareigojimo tikroji vertė gali būti patikimai nustatyta, jei jų tikrosios vertės svyravimai nereikšmingi arba jei įvairių vertinimų rezultatų kitimo tikimybė gali būti tiksliai numatyta ir įvertinta.

16.3. Grynąja galimo realizavimo verte, kai turtas įvertinamas pardavimo kaina esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus įvertintas produkcijos gamybos užbaigimo ir pardavimo išlaidas.

16.4. Grynąja galimo pardavimo kaina, kai turtas įvertinamas pardavimo kaina esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus galimas pardavimo išlaidas.

16.5. Dabartine verte, kai turtas įvertinamas dabartine diskontuota būsimojo laikotarpio pinigų įplaukų suma, kurią, kaip tikimasi, turtas turėtų uždirbti ateityje esant normalioms verslo sąlygoms. Įsipareigojimai įvertinami diskontuota būsimojo laikotarpio pinigų išmokų suma, kurios prireiks įsipareigojimams įvykdyti esant normalioms verslo sąlygoms.

16.6. Naudojimo verte, kai turtas įvertinamas dabartine grynųjų būsimųjų pinigų srautų, kuriuos tikimasi gauti naudojant turtą ir jį perleidžiant pasibaigus jo naudingo tarnavimo laikui, verte.

16.7. Amortizuota savikaina, kai ilgalaikis finansinis turtas įvertinamas įsigijimo savikaina, atėmus atgautą sumos dalį ir to turto nuvertėjimo sumą ir pripažinus sukauptą skirtumą tarp įsigijimo savikainos ir išpirkimo sumos amortizaciją, o ilgalaikis finansinis įsipareigojimas – įsigijimo savikaina, atėmus gražintą sumos dalį ir pripažinus sukauptą skirtumą tarp įsigijimo savikainos ir išpirkimo sumos amortizaciją.

17. Daugumą finansinių ataskaitų elementų įmonės vertina įsigijimo savikaina, tačiau yra tokių finansinių ataskaitų elementų, kuriuos kiti Verslo apskaitos standartai nustato vertinti kitais įvertinimo būdais. Įmonės finansinių ataskaitų elementus privalo vertinti Verslo apskaitos

standartų nustatytais įvertinimo būdais, o jeigu tokių įvertinimo būdų nenustatyta, įmonės juos gali pasirinkti pačios.

VII. PAGRINDINIAI FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS REIKALAVIMAI

18. Finansinėje atskaitomybėje pateikiama informacija turi būti tarpusavyje susieta.

19. Finansinė atskaitomybė turi suteikti teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę, turtą, nuosavą kapitalą, išipareigojimus, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

20. Duomenys metinėje finansinėje atskaitomybėje turi būti pateikti aiškiai ir suprantamai, kad informacijos vartotojai galėtų priimti tinkamus sprendimus.

21. Finansinėje atskaitomybėje pateikiama informacija turi būti neutrali ir patikima. Draudžiami turto prirašymai, pajamų, sąnaudų ar kitokie iškraipymai.

22. Jei dėl apskaitos politikos pakeitimo ataskaitinio laikotarpio finansinės atskaitomybės rodiklių neįmanoma palyginti su praėjusių ataskaitinių laikotarpių rodikliais, informacija turi būti pateikiama 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ nustatyta tvarka.

23. Jei metinė finansinė atskaitomybė parengta nesilaikant Verslo apskaitos standartų, to priežastys turi būti išdėstytos aiškinamajame rašte. Nesilaikyti Verslo apskaitos standartų leidžiama tik tuo atveju, jeigu tai būtina, norint teisingai parodyti įmonės finansinę būklę ir jos veiklos rezultatus.

24. Įmonės gali pačios spausdinti metinės finansinės atskaitomybės formas, praleisdamos straipsnius, kurie pagal Verslo apskaitos standartus nėra privalomi ir kurių sumos lygios nuliui. Privalomus straipsnius galima papildyti įterpiant papildomas eilutes, jei to reikia, siekiant teisingai parodyti įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

25. Metinės finansinės atskaitomybės duomenys turi būti pateikiami laikantis pasirinktos apskaitos politikos ir bendrųjų apskaitos principų.

VIII. APSKAITOS POLITIKA

26. Įmonė turi pasirinkti ir taikyti tokią apskaitos politiką, kad finansinė atskaitomybė teisingai parodytų įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

27. Jei kurios nors ūkinės operacijos ar ūkinio įvykio registravimo ir pateikimo tvarka Verslo apskaitos standartuose nenustatyta, įmonė turi vadovautis apskaitos politika, kuri užtikrintų, kad finansinėje atskaitomybėje pateikta informacija:

27.1. būtų naudinga jos vartotojams;

27.2. teisingai parodytų įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus;

27.3. atspindėtų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių turinį ir ekonominę prasmę, o ne tik formalius pateikimo reikalavimus;

27.4. būtų nešališka ir neutrali;

27.5. būtų parengta vadovaujantis bendraisiais apskaitos principais;

27.6. būtų visais reikšmingais atžvilgiais išsamūs.

IX. BENDRIEJI APSKAITOS PRINCIPAI

28. Tvarkydamos apskaitą ir sudarydamos finansinę atskaitomybę, įmonės turi vadovautis šiais bendraisiais apskaitos principais:

- 28.1. įmonės;
- 28.2. veiklos tęstinumo;
- 28.3. periodiškumo;
- 28.4. pastovumo;
- 28.5. piniginio mato;
- 28.6. kaupimo;
- 28.7. palyginimo;
- 28.8. atsargumo;
- 28.9. neutralumo;
- 28.10. turinio svarbos.

29. Įmonės principas reiškia, kad kiekviena finansinę atskaitomybę sudaranti įmonė laikoma atskiru apskaitos vienetu ir į finansinę atskaitomybę turi būti įtraukiamas tik tos įmonės turtas, nuosavas kapitalas, įsipareigojimai, pajamos, sąnaudos ir pinigų srautai.

30. Veiklos tęstinumo principas reiškia, kad:

30.1. Rengiant finansinę atskaitomybę daroma prielaida, kad įmonės veiklos laikotarpis neribotas ir jos nenumatoma likviduoti, todėl, rengdama finansinę atskaitomybę, įmonės vadovybė turi įvertinti, ar įmonė gali tęsti veiklą.

30.2. Finansinė atskaitomybė turi būti rengiama vadovaujantis veiklos tęstinumo principu, nebent įmonės savininkai nuspręstų arba privalėtų likviduoti įmonę ar sustabdyti jos veiklą.

30.3. Jei rengdama finansinę atskaitomybę įmonės vadovybė žino faktų, kurie gali kelti abejonių dėl įmonės gebėjimo tęsti veiklą, tai turi būti atskleidžiama aiškinamajame rašte. Priimant sprendimą, ar galima taikyti veiklos tęstinumo principą, turi būti atsižvelgiama į visą turimą informaciją.

30.4. Jei finansinė atskaitomybė rengiama nesilaikant veiklos tęstinumo principo, tai turi būti atskleista aiškinamajame rašte nurodant priežastį, kodėl įmonė nesilaiko šio principo.

30.5. Jei dėl tam tikrų priežasčių veiklos tęstinumo principo nesilaikoma, visas įmonės turtas ir įsipareigojimai tampa trumpalaikiais. Turtas turi būti įvertinamas grynąja galimo realizavimo verte, o įsipareigojimai – įvertintomis galutinio atsiskaitymo sumomis.

31. Periodiškumo principas reiškia, kad:

31.1. Finansinė atskaitomybė turi būti sudaroma pagal paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos duomenis. Vėliau įvykusios ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai įtraukiami į apskaitą ir parodomi kito ataskaitinio laikotarpio finansinėje atskaitomybėje. Todėl įmonės savininkų sprendimai dėl pelno paskirstymo ir kitais klausimais, priimti tvirtinant praėjusių finansinių metų atskaitomybę, priskiriami to ataskaitinio laikotarpio, kada buvo priimti sprendimai, ūkinėms operacijoms ir pateikiami to laikotarpio atskaitomybėje. Jeigu įmonės veiklą reglamentuojantys įstatymai ar įmonės įstatai numato prievolę administracijai ar kitam įmonės valdymo organui rengti pelno paskirstymo projektą, šis projektas turi būti pateikiamas finansinės atskaitomybės, kuri pristatoma tvirtinti, aiškinamajame rašte. Tačiau pelno paskirstymas pripažįstamas įvykusia ūkine operacija tik tada, kai pelno paskirstymą įstatymų numatyta tvarka patvirtina įmonės savininkai.

31.2. Paprastai finansiniai metai trunka 12 mėnesių. Tačiau tam tikromis aplinkybėmis, kai įmonė pradeda veiklą, yra reorganizuojama, likviduojama arba priimamas sprendimas pakeisti finansinių metų pradžią, vieneri finansiniai metai gali būti ne 12 mėnesių. Jie gali būti trumpesni nei 12, ilgesni nei 12 mėnesių, bet ne ilgesni kaip 18 mėnesių. Ūkinę veiklą pradedančios įmonės finansiniai metai yra laikotarpis nuo jos įsteigimo dienos iki finansinių metų pabaigos. Savo finansinius metus keičiančios įmonės finansinių metų pabaiga yra naujų finansinių metų pabaiga, jei laikotarpis nuo finansinių metų pradžios iki naujų finansinių metų pabaigos yra ne ilgesnis kaip 18 mėnesių. Jei jis yra ilgesnis, nustatomi pereinamieji finansiniai metai, kurių pradžia yra

senų finansinių metų pabaiga, o pabaiga – naujų finansinių metų pradžia. Jei įmonės finansiniai metai yra trumpesni arba ilgesni kaip 12 mėnesių, aiškinamajame rašte turi būti nurodytos finansinės atskaitomybės ataskaitinio laikotarpio pakeitimo priežastys ir pateikta pastaba, kad pelno (nuostolių), nuosavo kapitalo pokyčių ir pinigų srautų ataskaitų duomenys negali būti lyginami su praėjusio ataskaitinio laikotarpio finansinės atskaitomybės duomenimis.

32. Pastovumo principas reiškia, kad įmonė pasirinktą apskaitos metodą turi taikyti nuolat arba pakankamai ilgą laiką, nebent reikšmingi įvykiai ar aplinkybės nulemtų būtinybę pakeisti apskaitos politiką. Finansinės atskaitomybės straipsnių klasifikavimas ar informacijos pateikimo būdas gali būti keičiamas tik tada, kai paaiškėja, kad taikomi apskaitos metodai neleidžia teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatų ir finansinės būklės.

33. Piniginio mato principas reiškia, kad visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai finansinėje atskaitomybėje išreiškiami pinigais.

34. Kaupimo principas reiškia, kad ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami tada, kai jie atsiranda, ir pateikiami tų laikotarpių finansinėje atskaitomybėje, neatsižvelgiant į pinigų gavimą ar išmokėjimą. Pagal kaupimo principą pajamos registruojamos tada, kai jos uždirbamos.

35. Palyginimo principas reiškia, kad:

35.1. Pajamos, uždirbtos per ataskaitinį laikotarpį, siejamos su sąnaudomis, patirtomis uždirbant tas pajamas. Finansinės atskaitos turi būti parengtos taip, kad finansinės informacijos vartotojai galėtų palyginti jas su kitų ataskaitinių laikotarpių ir kitų įmonių pateikiama informacija ir teisingai įvertinti įmonės finansinės būklės pokyčius. Todėl įmonės turi pasirinkti tokią apskaitos politiką, kuri leistų taikyti naujus apskaitos metodus, nepažeidžiant finansinės atskaitomybės palyginimo principo.

35.2. Visose finansinėse ataskaitose turi būti pateikiama ataskaitinių ir mažiausiai vienerių praėjusių finansinių metų (lyginamoji) informacija. Jei buvo pakeistas finansinės atskaitomybės straipsnių pateikimas ar klasifikavimas, praėjusių finansinių metų sumos, kurias norima palyginti su ataskaitinių metų sumomis, turi būti perklasifikuotos, išskyrus atvejį, kai jų perklasifikuoti neįmanoma. Kai praėjusių finansinių metų sumos perklasifikuojamos, aiškinamajame rašte turi būti atskleista kiekvieno straipsnio arba jų grupės klasifikavimo pakeitimo pobūdis, priežastys ir sumos. Jei praėjusių finansinių metų sumų perklasifikuoti neįmanoma, aiškinamajame rašte turi būti atskleista priežastis, dėl kurios sumos nebuvo perklasifikuotos, ir koregavimų, kurie būtų buvę atlikti, jeigu sumos būtų perklasifikuotos, pobūdis.

36. Atsargumo principas reiškia, kad:

36.1. Įmonė pasirenka tokius apskaitos metodus, kuriais vadovaujantis turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų vertė negali būti nepagrįstai padidinta arba sumažinta.

36.2. Rengiant finansinę atskaitomybę, turi būti patikrinami visi subjektyvūs įvertinimai, pavyzdžiui, skolos, kurių nesitikima atgauti, įvairūs atidėjiniai, rezervai. Finansinės atskaitomybės rengėjai turi užtikrinti, kad finansinės atskaitos yra patikimos ir neutralios, t. y. turtas ir pajamos parodytos ne didesne (mažesne), o įsipareigojimai ir sąnaudos – ne mažesne (didesne) verte.

37. Neutralumo principas reiškia, kad finansinėje atskaitomybėje pateikta informacija turi būti objektyvi ir nešališka. Jos pateikimas neturi priklausyti nuo siekio priversti apskaitos informacijos vartotojus priimti įmonei palankius sprendimus.

38. Turinio svarbos principas reiškia, kad registruojant ūkines operacijas ir ūkinius įvykius didžiausias dėmesys skiriamas jų turiniui ir ekonominei prasmėi, o ne tik formaliems pateikimo reikalavimams. Ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai turi būti įtraukti į apskaitą ir pateikti finansinėse ataskaitose pagal jų turinį ir ekonominę prasmę net ir tada, kai pateikimas skiriasi

nuo teisinių dokumentų (pavyzdžiui, pagal turimus dokumentus įmonė perleido turtą ir nuosavybės teises į tą turtą kitai įmonei, tačiau sudarė papildomą susitarimą, pagal kurį įmonė ir toliau naudosis turto teikiama ekonomine nauda. Įregistravus apskaitoje informaciją apie turto perleidimą, finansinėje atskaitomybėje bus neteisingai atskleista sandorio esmė, todėl turtas ir toliau turėtų būti rodomas įmonės balanse).

X. INFORMACIJOS REIKŠMINGUMAS

39. Informacija yra reikšminga, jei jos nepateikimas ar neatskleidimas gali turėti įtakos finansinės atskaitomybės informacijos vartotojų priimamiems sprendimams.

40. Nustatant reikšmingumą, vertinamas ne tik straipsnio dydis, bet ir pobūdis. Priimant sprendimą, lemiamą įtaką gali turėti bet kuris kriterijus. Kiekvienas reikšmingas straipsnis finansinėje atskaitomybėje pateikiamas atskirai. Nereikšmingos sumos gali būti sujungiamos su panašaus pobūdžio ar paskirties sumomis ir atskirai nepateikiamos.

XI. TARPUSAVIO UŽSKAITA

41. Turtas ir įsipareigojimai finansinėje atskaitomybėje negali būti tarpusavyje užskaitomi, nebent tai nustatyta kitame Verslo apskaitos standarte arba tais atvejais, kai tenkinamos abi šios sąlygos:

41.1. Turtas ir įsipareigojimai yra susiję su tuo pačiu asmeniu.

41.2. Turtą ir įsipareigojimus leidžiama užskaityti arba kitaip eliminuoti teisės aktų nustatyta tvarka (pvz., avansu sumokėtas pelno mokesčio ir (ar) pelno mokesčio permoka užskaitoma su mokėtino pelno mokesčio įsipareigojimu), arba jei tokio turto ir įsipareigojimo užskaitymas numatytas sutartyje, arba yra susitarimas dėl tokio turto ir įsipareigojimo užskaitymo.

42. Pajamos ir sąnaudos finansinėje atskaitomybėje turi būti pateikiamos atskirai, tačiau kitų Verslo apskaitos standartų numatytais atvejais pajamų ir sąnaudų straipsniai gali būti tarpusavyje užskaityti pateikiant tik grynąjį rezultatą (pavyzdžiui, grynasis rezultatas gali būti parodomas perleidus ilgalaikį turtą, gavus kompensaciją už patirtus nuostolius arba pasikeitus užsienio valiutos kursui).

XII. FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS IDENTIFIKAVIMAS

43. Finansinė atskaitomybė turi būti aiškiai identifikuojama ir atskiriama nuo kitos informacijos, kurią skelbia įmonė. Verslo apskaitos standartai taikomi sudarant finansinę atskaitomybę, todėl labai svarbu, kad informacijos vartotojai galėtų atskirti pagal Verslo apskaitos standartus parengtą informaciją nuo kitos, kuri gali būti naudinga, bet rengiama vadovaujantis kitomis taisyklėmis.

44. Pateikiant finansinę atskaitomybę, kiekvienoje finansinėje ataskaitoje turi būti nurodyta:

44.1. atskaitomybę pateikiančios įmonės pavadinimas, adresas ir kodas;

44.2. tai atskiros įmonės ar įmonių grupės (konsoliduota) finansinė atskaitomybė;

44.3. finansinės atskaitomybės ataskaitinis laikotarpis, balanso data, finansinės atskaitomybės sudarymo ir patvirtinimo data;

44.4. finansinės atskaitomybės valiuta;

44.5. finansinės atskaitomybės duomenų tikslumo lygis. Finansinės atskaitomybės informacija gali būti pateikiama finansinės atskaitomybės valiutos vienetais ar tūkstančiais

vienetų. Tūkstančiais vienetų informacija gali būti pateikiama tik tuo atveju, jei dėl to nebus prarandama svarbios informacijos.

XIII. BALANSAS

45. Balanse pateiktinos informacijos reikalavimus ir šios ataskaitos pavyzdines formas nustato 2-asis verslo apskaitos standartas „Balansas“.

XIV. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

46. Pelno (nuostolių) ataskaitoje pateiktinos informacijos reikalavimus ir šios ataskaitos pavyzdines formas nustato 3-iasis verslo apskaitos standartas „Pelno (nuostolių) ataskaita“.

XV. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

47. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje pateiktinos informacijos reikalavimus ir šios ataskaitos pavyzdines formas nustato 4-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita“.

XVI. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

48. Pinigų srautų ataskaitos reikalavimus ir šios ataskaitos pavyzdines formas nustato 5-asis verslo apskaitos standartas „Pinigų srautų ataskaita“.

XVII. AIŠKINAMASIS RAŠTAS

49. Bendrus aiškinamojo rašto turinio ir minimalius trumpo aiškinamojo rašto pastabų reikalavimus nustato 6-asis verslo apskaitos standartas „Aiškinamasis raštas“. Pilno aiškinamojo rašto pastabos rengiamos pagal visų kitų Verslo apskaitos standartų reikalavimus, taikomus informacijos atskleidimui.

XVIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

50. Nauja standarto redakcija turi būti taikoma sudarant 2006 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.